
	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	
	Szkoła Doktorska Nauk o Języku i Literaturze	
		
	Teoria literatury a psychoanaliza. Czytać z Freudem i czytać z Lacanem	
prof. Mirosław Loba		
Dziedzina/ dyscyplina	Nauki humanistyczne / literaturoznawstwo + polonistyka	
Rodzaj zajęć	konwersatorium	
Język wykładowy	język polski	
Liczba godzin + forma zaliczenia	20 godzin / zaliczenie na ocenę	
Cel zajęć	Celem zajęć jest zapoznanie studentów z wykorzystaniem psychoanalizy w literaturoznawstwie w XX wieku. Chodzi o zapoznanie uczestników kursu z interpretacjami literatury, inspirowanymi psychoanalizą S. Freuda i J. Lacana. Z jednej strony zostaną przedstawione interpretacje dzieł literackich dokonane przez samych psychoanalityków, a z drugiej zostaną pokazane psychoanalityczne lektury przeprowadzone przez literaturoznawców.	
Treści kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> • Jak czytać nieświadome: Freud i Lacan. • Freud i jego literackie lektury: F. Dostojewski, E.T.A. Hoffmann. • Lacan i jego literackie lektury: Szekspir, Duras, Joyce. • Baśnie – przyjemne i pożyteczne według B. Bettelheima. • Melancholia i afekty (G. de Nerval, M. Proust). • „Polska pozycja depresyjna” – Gombrowicz, Mrozek. • „Powszechna rozwiązłość” – M. P. Markowski i B. Schulz. • „Niepokoje młodego libido”. Edyp, Hiob i inni według A. Bielik-Robson. • Archiwum, krypta i duchy. • Seks i wzniosłość a kultura popularna – S. Žižek i A. Zupančič 	
Wymagania wstępne	brak	

Efekty uczenia się	
	Metody weryfikacji
<p>W zakresie wiedzy: Osoba, która zrealizowała przedmiot, zna i rozumie:</p> <p>osiągnięcia światowej nauki w ramach dyscypliny, w której odbywa się kształcenie, a także paradygmaty i kierunki rozwoju tej dyscypliny, w sposób, który umożliwia twórcze i nowatorskie ich rozwinięcie oraz ich weryfikację w ramach podejmowanych projektów badawczych [E_W01];</p> <p>w stopniu zaawansowanej metodologii badań właściwą dla dyscypliny nauki, w której odbywa się kształcenie, co pozwala na właściwy dobór teorii i narzędzi badawczych oraz efektywne ich zastosowanie i modyfikację w ramach własnych badań [E_W02]</p>	<p>Praca pisemna (recenzja, omówienie wybranych prac i artykułów), prezentacje i aktywny udział w zajęciach.</p>
<p>W zakresie umiejętności: Osoba, która zrealizowała przedmiot, potrafi:</p> <p>wykorzystywać wiedzę z różnych dyscyplin nauki do twórczego identyfikowania, formułowania i nowatorskiego rozwiązywania złożonych problemów badawczych lub wykonywania zaawansowanych zadań o charakterze badawczym. W szczególności potrafi: definiować cele i przedmiot badań naukowych, formułować hipotezy badawcze, rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze oraz twórczo i efektywnie je stosować, wyciągać wnioski na podstawie wyników badań naukowych [E_U01];</p> <p>efektywnie pozyskiwać informacje związane z działalnością naukową, z różnych źródeł, również w językach obcych oraz dokonywać właściwej selekcji, krytycznej analizy oraz interpretacji tych informacji; ponadto potrafi dokonać oceny ich znaczenia dla rozwoju nauki [E_U02];</p> <p>nawiązywać i realizować współpracę naukową w zespołach badawczych, również międzynarodowych [E_U07];</p> <p>samodzielnie planować swój rozwój, zarówno w zakresie aktywności naukowej i akademickiej, jak i innych aktywności zawodowych oraz inspirować i stymulować rozwój innych osób [E_U08]</p>	
<p>W zakresie kompetencji społecznych: Osoba, która zrealizowała przedmiot, jest gotowa do:</p> <p>krytycznej oceny prac z zakresu dyscypliny naukowej, w ramach której prowadzone jest kształcenie oraz własnego wkładu w rozwój tej dyscypliny [E_K01];</p>	

wypełniania zobowiązań społecznych jako badacz; inicjowania działań na rzecz interesu publicznego, m.in. poprzez właściwe upowszechnianie w społeczeństwie osiągnięć nauki. Ponadto jest gotowa do podejmowania działań prowadzących do rozwoju obywatelskiego społeczeństwa opartego na wiedzy [E_K03];

myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, kreowania nowych idei i poszukiwania – we współdziałaniu z osobami reprezentującymi inne dyscypliny – innowacyjnych rozwiązań, a także do podejmowania wyzwań i ryzyka intelektualnego w sferze naukowej i publicznej oraz ponoszenia odpowiedzialności za skutki swoich decyzji [E_K04];

ciągłego podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistego rozwoju, w szczególności poprzez śledzenie i analizowanie najnowszych osiągnięć związanych z reprezentowaną dyscypliną naukową [E_K05]

Literatura

- A. Bielik-Robson, *Erros. Mesjański witalizm i filozofia*, Universitas, Kraków 2012.
- J. Derrida, *Pismo i różnica*, przeł. K. Kłosiński, Wydawnictwo KR, Warszawa 2004.
- P. Dybel, *Okruchy psychoanalizy. Teoria Freuda między hermeneutyką i postrukturalizmem*, Universitas, Kraków 2009.
- S. Freud, *Objaśnianie marzeń sennych*, przeł. R. Reszke, Wydawnictwo KR, Warszawa 1996.
- S. Freud, *Sztuki plastyczne i literatura*, przeł. R. Reszke, Wydawnictwo KR, Warszawa 2009.
- J. Kristeva, *Czarne słońce. Depresja i melancholia*, przeł. M. P. Markowski i R. Rzyński, Universitas, Kraków 2007.
- J. Kristeva, *Czas odczuwalny. Proust i doświadczenie literackie*, Wydawnictwo, przeł. K.M. Jaksender, Eperons-Ostrogi, 2023.
- M. P. Markowski, *Polityka wrażliwości. Wprowadzenie do humanistyki*, Universitas, Kraków 2013.
- J. Momro, *Widmontologie nowoczesności. Genezy*, IBL, Warszawa 2015.
- J. Lacan, *Funkcja i pole mówienia i mowy w psychoanalizie*, przeł. B. Gorczyca, W. G. Grajewski, KR, Warszawa 1996.
- J. Lacan, *Seminarium III. Psychozy*, przeł. Jacek Waga, PWN, Warszawa 2014.
- J. Laplanche, J.-B. Pontalis, *Słownik psychoanalizy*, pod kierunkiem Daniela Lagache'a, przeł. Ewa Modzelewska, Ewa Wojciechowska,

WSzIP, Warszawa 1996.

- M. Loba, *Wokół narracyjnego zwrotu. Szkice krytyczne*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2013.
- M. P. Markowski, *Powszechna rozwiążłość. Schulz, egzystencja, literatura*, WUJ, Kraków 2012.
- J. M. Rabaté, *Jacques Lacan*, Palgrave, New York 2001.
- J.-M. Rabaté, *The Cambridge Introduction to Literature and Psychoanalysis*, Cambridge University Press, New York, 2014.
- P. Ricoeur, *O interpretacji. Esej o Freudzie*, przeł. M. Falski, Wydawnictwo KR, Warszawa 2008.
- Sz. Wróbel. *Polska pozycja depresyjna. Od Gombrowicza do Mrożka i z powrotem*, Universitas, Kraków 2015.
- S. Žižek, *Lacan*, przeł. J. Kutyła, Przewodnik Krytyki Politycznej, Warszawa 2008.
- A. Zupančič, *czym jest seks?*, przeł. T. Sieczkowski, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2021.
- Do każdego zajęcia zostanie podana szczegółowa bibliografia.